ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

רש"י ר"ן כט.

א"ל רב המנונא. לעולא היאך יוצאין לחולין בלא פדייה: **וכי קדושה שבהן להיכן הלכה.** כלומר היכי פקעה בכדי אע"פ שנקצלו: **והלא האומר לאשה היום את אשתי.** שמהא לי מקודשת היום: **ולמחר אי את אשתי.** אע"פ שהתנה כך בשעת קידושין: **מי נפקא למחר בלא גט.** ה"נ אע"ג דנקצלו היינו כמו למחר אין את אשתי ולא נפקי בלא פדיון: **מי קא מדמית קדושת הגוף וכו'.** הני נטיעות דקדישי לפדייה קדישי קדושת דמים (ג) ולהכי פקעו מאחר שנקצלו אבל אשה קדושת הגוף היא ולהכי לא פקעה בכדי: **והניא מי שאמר שור זה עולה כל ל' יום.** שאם יקרב בתוך ל' יום עולה ואם לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: **כל ל' יום הוי עולה.** כמו שאמר ולאחר ל' יצא מקודשת עולה והוי שלמים: **ואמאי.** נפקא מקודשת עולה הא קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי וקשיא לעולא דאמר קדושת הגוף לא פקעה בכדי: **אמר לך עולא הכא במאי עסקינן.** דפקעה קדושת עולה: **דאמר לדמי.** דאמר הכי תורת דמיו עולה כל ל' יום לאחר שאפדנו (ד) ואקח בדמיו עולה להכי לאחר ל' יום פקעה בכדי דקדושת דמים היא אבל קדושת הגוף אכתי לא פקעה: **א"ב.** דמוקמת לה לדמי: **אימא סיפא.** דההיא אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר איהו: **אי אמרת בשלמא.** ריש"א בקדושת הגוף וסיפא בקדושת דמים: היינו

א"ל רב המנונא קדושה שבהן להיכן הלכה ומה אילו אמר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט א"ל רבא מי קא מדמית קדושת דמים לקדושת הגוף [2]קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה בכדי א"ל אביי (ו) קדושת הגוף לא פקעה בכדי והתניא [1]שור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים כל ל' יום עולה לאחר ל' יום שלמים (ז) אמאי קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי הכא במאי עסקינן [3]דאמר לדמי אי הכי אימא סיפא לאחר ל' יום עולה ומעכשיו שלמים אא"ב חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים

עליה דר' יוחנן אין להם פדיון פתר לה לכשיקצלו אין להם פדיון כלומר אין צריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי והיינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדא דאמר פדאן מחברות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולא. הלכך אפי' תמצא לומר דהלכתא כבר פדא מדסקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שנו אלא שפדאן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא פקעה בכדי אבל דיני ממונות כיון דודאי בשעה דממונא פקעה בכדי וכדאמרינן [כתובות לה:] נכסי לך ואחרינ לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע זכותיה דראשון בכדי ה"נ כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מכי עלה לירושלים פקע זכותיה הלכך למאי נימא דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר שאפילו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי ליתיה כפשטיה לומר שנתכוון לקנותה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ז"ל. ואף הרשב"א ז"ל היה מוכך בדינו לומר דאין דין זה אלא במקדש בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר יהא קרקע זה לנעייס עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל במקנה לחבירו בעלמא לא דבמאי קני הא אפילו א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף בשטר ובחזקה וכסף או שטר או חזקה שנעשה על מכר זה או מתנה זו ראשונה כשחזר זה וקנה כבר כלתה קנייתן של אלו ובכסף במה יקנה: **וכי קדושה שבהן להיכן הלכה.** דלא סבירא ליה דתפקע בכדי. וא"ת מינה למאי דמפרשינן במתני' דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושא דפרישנא דבקונמות עסקינן היכי צליך אדעתיה דקונמות לא פקעה בכדי והתנן בפרק הנודר מן הירק (ג) שאם נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח אלמא דלאחר הפסח פקע איסורא ממילא כך הקשה הרב ר' יונה ז"ל ותירץ דה"מ בקונם פרטי כי התם שאינו חל אלא על אשתו ומש"ה קנים איסוריה ופקע בכדי אבל קונם כללי כי האי דתמני' דנטיעות הללו אסר להו אחולי עלמא כי היכי דאלים דתפיס פדיונם בהקדש כדאמר ר' מאיר לקמן בריש פרק אין בין המודר [לה.] ה"נ סבירא לן דחמירי ולא פקע בכדי: **אמר ליה אביי וקדושת הגוף לא פקעה.** אפשר דאביי דמקשה הכי פליג נמי וסבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי דלמחר נפקא בלא גט ואפשר דהכי דסבירא ליה לאביי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר לא נפקא בלא גט והיינו טעמא משום דכל קנין שאינו עולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכח בסוף פ' השולח (גיטין מו:) גבי מוכר שדה לחבירו בזמן שהיובל נוהג הלכך גבי הקדש דמים שאינו עולמית בדין הוא נמי דמיחול קדושת הגוף לזמן ידוע בלבד שאפי' לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמים הרי מצינו קדושת דמים גבי הקדש אבל באשה כיון דאי לא היא אשתו לעולם לא קני בה קנין הגוף וקנין דמים באשה לא משכחן אי אפשר שתהיה אשתו לזמן ידוע בלבד שכל כיולא בזה אינו קנין גוף. ויש לזה הוכחה בירושלמי בפ' האומר דקידושין [פ"ג ה"א] דגרס התם ר' אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום יצתה לחולין מאליה הרי את מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין הקדש מה בין אשה מצינו הקדש יוצא בלא פדיון ולא מצינו אשה שיוצאה בלא גט היכן מצינו הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו לאמן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה מודה. וה"נ מסתברא מאחר דמקשי' לעיל בסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דבהא ליכא מאן דפליג. הרשב"א: **הכא נמי דאמר לדמי.** וכגון דהוי בעל מום דאילו אמר לדמי קדוש קדושה דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פדא אכתי לא ניחא דהא לדידיה אפילו קדושת דמים נמי לא פקעה בכדי. ואיכא מאן דאמר דאפילו לבר פדא ניחא דכיון דמקדיש לדמי עסקינן מוקי לה בר פדא כשפדאו ומש"ה מיילא עליה לאחר ל' יום קדושת שלמים. וכי תימא ג"ה פשיטא גראה לי דבד"א שכיון שנשאה אמר לאחר ל' שלמים לא היה ראוי לחול דקדושת עולה לא פקעה בכדי וכיון שכן נימא דאפי' לאחר שפדאה לקדושת עולה לא תחול קדושת שלמים קמ"ל דקדושת שלמים מתלא תליא וקיימא וכי משכחת רווחא מיילא: **אי אמרת בשלמא חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים היינו דקאני תרתי וכו'.** כלומר דתנא סיפא לגלויי ריש"א שלא תאמר דוקא קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה להכי תני תרתי לאשמועינן דאפי' קדושת הגוף פקעה בכדי אלא לדידך דסבירא לך דקדושת הגוף לא פקעה בכדי ומוקמת לה בקדושת דמים תרתי ל"ל ואתותב רבא דודאי שמעינן מהא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי הלכך לרבא לא הוא ליה לאהדורי לרב המנונא מאי קמדמית קדושת הגוף לקדושת דמים דאלמא ס"ל דקדושת הגוף דהקדש לא פקעה כקדושת הגוף דאשה אלא הכי הוה ליה למימר דלא דמי אשה להקדש משום דאין לאשתין וכמו שכתבתי למעלה אבל הקדש איתיה לזמן ידוע ואפילו קדושת הגוף פקעה ניה בכדי הלכך פירכיה דרב המנונא ליתא דהך ברייתא מסייע ליה לעולא דכיון דברייתא מוכחא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי כ"ש קדושת דמים ומש"ה אמר [ע"כ] לימא מיהו תיובתיה דבר פדא דאמר לא פקעה קדושה בכדי כלומר דכיון דע"כ ברייתא אפי' בקדושת הגוף היא תקשי לבר פדא דלא מצי לאוקמא כגון שפדאו דקדושת הגוף אין לה פדיון אבל אי הוה מצינן למימר דתרוייהו בקדושת דמים לא תקשי ליה דאיכא למימר לאוקמיהו בפדיון:

אמר

פדיונן מוציאן לחולין עד שיקצלו ועולא פליג עליה ואמר דלאחר שנקצלו אין צריכין פדיון דקדושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולא זה שאמר עד שיקצלו לא בא לומר שאפילו יפדם יחזרו לקדושתן עד שיקצלו אלא לומר שיהו קדושות עד אותו זמן ומאותו זמן והילך תפקע קדושתן. והא דלא פליג עולא בהדיא אמאי דאמר בר פדא פדאן מחברות וקדושות משום דלא מיצטריך דבר פדא גופיה לא אמר הכי אלא משום דס"ל דאפילו לאמר שיקצלו צריכין פדיון וכדפרישית וכיון דפליג עליה עולא אהאי דינא ואמר דכיון שנקצלו שוב אין פודין ממילא אכולה מילתא פליג ועולא כי תנן במתני' אין להם פדיון היא גופא אתא לאשמועינן שהמקדים דבר עד זמן ידוע מאותו זמן והילך נפקעה קדושתו ואין צריך פדיון. ומצא רגלים לפירושו בירושלמי דתנו אליבא דר' יוחנן דגרסי' התם[6] מזקיה אמר פדאן חזרו לקדושתן רבי יוחנן אמר פדאן פדיון ממני' פליגא עליה דר' יוחנן אין להם פדיון פתר לה לכשיקצלו אין להם פדיון כלומר אין צריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי והיינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדא דאמר פדאן מחברות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולא. הלכך אפי' תמצא לומר דהלכתא כבר פדא מדסקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שנו אלא שפדאן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא פקעה בכדי אבל דיני ממונות כיון דודאי בשעה דממונא פקעה בכדי הלכתא דמי להא דאמר בזבחים (דף ב.) תחול זו ואח"כ תחול זו לא מיילא דשאני הכא דלכתחילה לא אמר סתם שיהיה עולה אלא אמר כל ל' יום: **דאמר לדמי.** שאמר לדמי עולה ות"ת והא אמרינן הקדש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף וי"ל דאחיי הכא דאמר לדמי נקבים דמודה שם רבא דאמר בשבועות בפ"ק (דף יח.) אי נמי התם בתם ולבך קדוש קדושת הגוף אבל הכא בבעל מום ולבך קדוש קדושת דמים:

מסורת הש"ס

(א) [פ"ג ה"ח], ב) [לקמן דף מ.], ג) שיך לע"ב.

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אביי וקדושת: (ב) שם ראמאי קדושת: (ג) רש"י ד"ה מי קא וכו' קדושת דמים ניתנו ולהכי: (ד) ר"ה אמר לך וכו' לאחר שאפדנו אקח כדמיו עולה ולהכי לאחר:

גליון הש"ם

גמ' קדושת דמים שקעה בבר". עיין עריכין דף לו ע"ב רש"י ד"ה היום תהא הקדש וע"ש:

פירוש הרא"ש

מי נפקא מינה בלא גט. דמילתא דפשיטא היא דכיון דנעשית אשתו אינה יוצאה ממנו בלא גט והכי אמר כפ' המגרש (פב:) לענין גט אם אמר היום לי את אשתי ולמחר את אשתי כיון שפקקה פקקה וה"ה נמי לענין קדושין דמקשי' הייה ליליתה: קדושת דמים פקעה. דכי היכי דפקעה ע"י פדייה פקעה נמי ע"י קביעות זמן אבל קדושת הגוף דלא פקעה ע"י פדייה לא פקעה נמי ע"י קביעות זמן: בכל ל' יום עולה. אם בא להקריבו תוך שלשים יום יקריבנו עולה ואם לא הקריבו תוך ל' יום אחר ל' יום יקריבנו שלמים דפקעה ממנו קדושת עולה ואלה עליו קדושת שלמים והה"נ אם אמר לאחר ל' יום חולין שנעשה חולין דכיון שיש הפקעה לקדושת הגוף אין חילוק: ה"נ **דאמר לדמי.** דאמר שור זה קדוש ליתכר וכדמיו ולהכיא כדמיו עולה ואם לא נתכר תוך ל' אחר ל' יתכר ויביא כדמיו שלמים וקדושת דמים פקעה לאחר ל' יום: ומעכשיו שלמים. האי דלא קאמר שור זה שלמים ולאחר ל' יום עולה כדאמר לעיל משום דנריש פתח נעולה תחלה פתח נמי הכא נעולה: ג) מקדישה חמורה מקדושה קלה. היינו עולה דכולה כליל לשלמים דתלתא לזרים: מקדושה קלה מקדושה חמורה **צריכא** דמיתי. אלא דאלו חדא בקדושת דמים וחדא בקדושת הגוף אלמא קדושת הגוף פקעה ומיהכא דרבא: **דאמר תיובתא דבר פדא.** לגון נדרים משום כיון דאקשי לרבא דאפילו קדושת הגוף פקעה כ"ש דהוי תיובתא דבר פדא:

עין משפט נר מצוה

מט א ב מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הלכה ז ועי"ש בכ"מ:

תוספות

היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט. ותי"ת ומגלן דצריך גט וי"ל דבפרק המגרש בגטין (דף פג:) מיגעיא לן גבי האומר לאשתו היום לי את אשתי ולמחר את אשתי כלומר מהא מגורשת היום ולמחר לא מהא מגורשת מהו ופשיטו התם כיון דפקעה פקעה והיא מגורשת לעולם ואם כן גבי קדושין נמי הוי מקודשת לעולם דאתקדש היום ליליתה וס"ד השתא דנהא לא פליג עולא: **והתנן שור זה עולה כל ל' יום.** ומעלין בה כל אותן ל' יום (וגם) אם בא כל אותן ל' יום מקריבו כדין עולה ואם נתעכב להקריבו עד לאחר ל' יום הוי משם ואילך שלמים אלמא פקעה קדושת הגוף בכדי ולא דמי להא דאמר בזבחים (דף ב.) תחול זו ואח"כ תחול זו לא מיילא דשאני הכא דלכתחילה לא אמר סתם שיהיה עולה אלא אמר כל ל' יום: **דאמר לדמי.** שאמר לדמי עולה ות"ת והא אמרינן הקדש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף וי"ל דאחיי הכא דאמר לדמי נקבים דמודה שם רבא דאמר בשבועות בפ"ק (דף יח.) אי נמי התם בתם ולבך קדוש קדושת הגוף אבל הכא בבעל מום ולבך קדוש קדושת דמים:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com